

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ Ν.Ο.Π.Ε
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

Μάιος 2006

Δ' Εξάμηνο

ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΚΤΟΡΑΣ : ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Νικόλαος Α. Κανελλόπουλος

A.M 1340200300880

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	σελ. 5
---------------	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Περιεχόμενο του δικαιώματος

α) Έννοια της απεργίας	σελ.6
β) Το δικαίωμα της απεργίας	σελ.7
γ) Ιστορική αναδρομή	σελ.7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Φορείς του δικαιώματος της απεργίας

α) Άρθρο 23 § 2 του Συντάγματος.....	σελ.9
β) Άρθρο 30 § 1 Ν 1264/1982.....	σελ.9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Σκοπός-Άσκηση-Συνέπειες-Απαγόρευση

α) Σκοπός της απεργίας	σελ.10
β) Άσκηση της απεργίας	σελ.11
γ) Συνέπειες άσκησης της απεργίας	σελ.11
1.Μισθός.....	σελ.11
2.Χρόνος.....	σελ.11
3.Αντικατάσταση.....	σελ.12
4.Απόλυση.....	σελ.12
δ) Απαγόρευση απεργίας.....	σελ.12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

Περιορισμοί του δικαιώματος της απεργίας

α) Γενικά	σελ.13
β) Περιορισμοί αναλυτικά	σελ.14
γ) Ο χαρακτηρισμός σώματα ασφαλείας κατά το Σύνταγμα..	σελ.15
δ) Ειδικά –Συνταξιούχοι , Αστυνομικοί υπάλληλοι	σελ.17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

Επίταξη προσωπικών υπηρεσιών	σελ.18
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	σελ.20
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	σελ.21
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	σελ.22
ΛΗΜΜΑΤΑ	σελ.22
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	σελ.22
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.23

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
Βλ.	Βλέπε
δηλ.	δηλαδή
ΔΟΕ	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
ΔΣΕ	Διεθνής Σύμβαση Εργασίας
ΕΛ.ΑΣ	Ελληνική Αστυνομία
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών της 4.11.1960(ν.δ. 53/1974)
κ.ο.κ	και ούτω καθεξής
λ.χ.	λόγου χάριν
Ν	Νόμος
ν.δ.	νομοθετικό διάταγμα
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
παρ.	παράγραφος
ΣΔΟΕ	Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος
σελ.	σελίδα
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΤοΣ	«Το Σύνταγμα»(περιοδικό)
υποπαρ.	υποπαράγραφος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην αρχαία αθηναϊκή δημοκρατία η παντοδυναμία του πολίτη συμβαδίζει με την παντοδυναμία του νόμου. Σε αυτό οφείλεται ο σεβασμός του πρώτου στο δεύτερο. Ελευθερία και ισότητα , βασικές αρχές της αρχαίας ελληνικής δημοκρατίας , αποτελούν «μητρικά δικαιώματα», θεμελιώδης αρχές, οι οποίες προσδιορίζουν νομικά το status του πολίτη. Η ελευθερία προσλαμβάνει θεμελίωση φυσικού δικαίου , όπως επιβεβαιώνει η ρήση του ρήτορα Αλκιδάμαντα την οποία διασώζει ο Αριστοτέλης «**και ως εν τω Μεσσηνιακώ λέγει Αλκιδάμας , ελεύθερους αφήκε πάντας ο θεός ουδένα δούλον η φύσις πεποίηκεν**».

Από τον 13 αιώνα μέχρι σήμερα η ιστορία των ατομικών ελευθεριών δεν είναι παρά η ίδια ιστορία του αγώνα της ανθρωπότητας για **ελευθερία** και **δικαιοσύνη**. Στη σύγχρονη εποχή τα θεμελιώδη δικαιώματα κατοχυρώνονται από όλα τα Συντάγματα και ο κλασικός κατάλογος έχει μεταβληθεί αριθμητικά και ποιοτικά.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν προστατευόμενες από το δίκαιο βασικές πλευρές της ανθρώπινης υπόστασης και δραστηριότητας.

Ένα από τα επιμέρους θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα , το οποίο πραγματεύεται η παρούσα εργασία είναι η «απεργία» μέσα στο πλαίσιο του ευρύτερου Συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος τη Συνδικαλιστική ελευθερία.

Η συνδικαλιστική ελευθερία περιλαμβάνει υπό προϋποθέσεις ορισμένα αγωνιστικά μέσα για να πειστεί η αντίπαλη πλευρά στην αποδοχή ορισμένων όρων εργασίας. Ένα από τα αγωνιστικά αυτά μέσα είναι η «**απεργία**».

Στην συνέχεια ακολουθεί μια ,όσο το δυνατόν, στα πλαίσια μιας προπτυχιακής εργασίας , λεπτομερής ανάπτυξη του θέματος ,σχετικά με την «απεργία των υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

α) Έννοια της απεργίας

Η κοινή έννοια της απεργίας περιλαμβάνει κάθε συλλογική άρνηση των εργαζομένων να παράσχουν προς τον εργοδότη την συμβατικώς οφειλόμενη εργασία. Επίσης στην γενική έννοια της απεργίας περιλαμβάνεται και η αποχή εργασίας, με σκοπό την πίεση του εργοδότη για την διατήρηση ή βελτίωση των όρων εργασίας, αλλά και η «απεργία αλληλεγγύης» και «πολιτική απεργία» είτε η πίεση κατευθύνεται προς τον ιδιώτη, προς τρίτο ή προς την κυβέρνηση κ.ο.κ

Η συνταγματική όμως έννοια της απεργίας είναι στενότερη. Συνταγματικώς προστατευόμενη απεργία είναι εκείνη που :

- ασκείται από τις νόμιμα συνεστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις
- αποσκοπεί τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων
- δεν αντίκειται στους περιορισμούς που κατ'εξουσιοδότηση του συντάγματος θεσπίζει ο εκάστοτε νομοθέτης¹
- δεν αφορά στους δικαστικούς λειτουργούς ή τους υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας

Στην έννοια της απεργίας του άρθρου 23 παρ.2 του Συντάγματος περιλαμβάνεται και η στάση εργασίας, δηλαδή η προσωρινή διακοπή εργασίας χωρίς όμως την εγκατάλειψη του χώρου εργασίας², αλλά και η λεγόμενη λευκή απεργία, η προγραμματισμένη από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις επιβράδυνση του ρυθμού εργασίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.2 του Συντάγματος η απεργία αφορά σε όσους τελούν σε σχέση εξαρτημένης εργασίας αποτελώντας το ισχυρότερο μέσο άσκησης πίεσεως στον εργοδότη. Η «απεργία» των ανεξάρτητων επαγγελματιών (εμπόρων, ελεύθερων επαγγελματιών κ.τ.λ) είναι μέσο ασκήσεως πίεσεως στην κυβέρνηση ή τρόπος διαμαρτυρίας, αλλά δεν αποτελεί

¹ Βλ. άρθρα 19-22 Ν 1264/1982

² Τις στάσεις εργασίας εξομοιώνει με την απεργία η ΜονΠρωτΠειραιώς 3109/83, ΤοΣ 1984,220

«απεργία» κατά την έννοια του άρθρου 23 παρ.2. Αυτό γίνεται φανερό στην περίπτωση της απεργίας των φοιτητών. Τέτοιες απεργίες δεν προστατεύονται από το άρθρο 23 παρ.2 του Συντάγματος.

β) Το δικαίωμα της απεργίας

Το Σύνταγμα διακηρύσσει ότι η «απεργία αποτελεί δικαίωμα». Η διάταξη 23 παρ.2 αναγνωρίζει την απεργία σαν αυτοτελές ατομικό δικαίωμα , ανεξάρτητο του συνδικαλιστικού δικαιώματος. Έτσι δεν χρειάζεται κανείς να καταφεύγει σε συλλογισμούς , όπως έκαναν υπό το Σύνταγμα του 1952, όπου συνδέουν το δικαίωμα της απεργίας με το συνδικαλιστικό δικαίωμα ως αναγκαία συνέπεια του τελευταίου ή προσπαθούν να το θεμελιώσουν ως απόρροια της οικονομικής ελευθερίας. Πρακτική συνέπεια της αυτοτελούς συνταγματικής αναγνώρισεως του δικαιώματος της απεργίας είναι η αδυναμία του κοινού νομοθέτη να θεσπίσει με νόμο την γενική απαγόρευση της απεργίας.

Η απεργία είναι δικαίωμα και όχι υποχρέωση. Ο εργαζόμενος έχει την ελευθερία να κρίνει αν θα συμμετάσχει ή όχι , ακόμη και να αποχωρήσει από αυτή χωρίς να υπόκειται σε δυσμενείς συνέπειες , συμπεριλαμβανομένων των πειθαρχικών κυρώσεων ή της αποβολής από την συνδικαλιστική οργάνωση. Σε περίπτωση μη συμμετοχής ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα της ελεύθερης πρόσβασης στον τόπο εργασίας του.

γ) Ιστορική αναδρομή

Με την αστική επανάσταση καταργείται ο ισόβιος δεσμός του εργάτη με την γη και οι αντίστοιχες προνομιακές υποχρεώσεις του γαιοκτήμονα, όπως είχαν διαμορφωθεί στην φεουδαρχική εποχή.

Με την βιομηχανική επανάσταση ολοκληρώνεται η νέα κινητικότητα της εργασίας. Συνέπεια της εξέλιξης αυτής ήταν η εξασθένηση της θέσης του εργάτη και η απεριόριστη δυνατότητα αύξησης της παρουσίας του εργοδότη. Η ανισότητα αυτή οδήγησε στους άθλιους όρους εργασίας των εργατών βιομηχανίας.

Ο μόνος τρόπος για να αμυνθούν οι εργάτες ήταν ο συνδυασμός των δυνάμεων τους και η συγκρότηση ενώσεων. Πρώτη η Αγγλία επέτρεψε το 1824 τις εργατικές ενώσεις . Ακολούθησαν οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές πόλεις , αφού κατοχυρώθηκε πρώτα η γενική ελευθερία ενώσεως , το 1831 από το Βελγικό σύνταγμα και τα επαναστατικά συντάγματα του 1848 σε διάφορες άλλες χώρες.

Στην Ελλάδα η ελευθερία ενώσεως διακηρύχθηκε ήδη από το 1864 , αλλά η συνδικαλιστική ελευθερία κατοχυρώθηκε για πρώτη φορά από το ισχύον σύνταγμα του 1975.

Τη συνδικαλιστική ελευθερία κατοχυρώνουν επίσης διεθνείς συμβάσεις. Ήδη από το πρώτο παγκόσμιο πόλεμο συνομολογήθηκε η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας 11/1981 «περί του δικαιώματος συναιτερίζεσθαι και συνέρχεσθαι των γεωργικών εργατών»³. Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ακολούθησαν γενικότερες συμβάσεις όπως η ΔΣΕ 87/1948 «περί συνδικαλιστικής ελευθερίας»⁴ και η ΔΣΕ 98/1949 « περί του δικαιώματος οργανώσεως»⁵.

Το 1948 η Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου περιέλαβε διάταξη για την συνδικαλιστική ελευθερία , όπως επίσης και το 1966 το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα.

Στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης η συνδικαλιστική ελευθερία κατοχυρώνεται τόσο από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου , όσο και από τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη.

Η πολλαπλή αυτή κατοχύρωση της συνδικαλιστικής ελευθερίας δηλώνει την **μ ε γ ά λ η σ η μ α σ ί α** της. Η συνδικαλιστική ελευθερία δεν είναι μόνο αναγκαία για την διασφάλιση και βελτίωση των όρων εργασίας αλλά οι ισχυρές και ανεξάρτητες συνδικαλιστικές οργανώσεις αποτελούν εγγύηση της **δ η μ ο κ ρ α τ ί α ς** και της **ε λ ε υ θ ε ρ ί α ς** εν γένει.

Από την άλλη πλευρά είναι δυνατόν η ανεξαρτησία και ισχύς των συνδικαλιστικών οργανώσεων να παρεκτραπεί στην αντιδημοκρατική τους διάρθρωση και λειτουργία , την ιδιωφελή συσσώρευση προνομίων των συνδικαλιστικών ηγετών και τη δημιουργία «κράτους εν κράτει».

³ Από την Ελλάδα κυρώθηκε μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο (Ν.2077/1952).

⁴ Κυρώθηκε με τον Ν. 4204/1961

⁵ Κυρώθηκε με τον Ν. 4204/1961

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

α) Άρθρο 23 παρ.2 του Συντάγματος

Φορείς του δικαιώματος είναι τόσο οι εργαζόμενοι ως άτομα , όσο και οι συνδικαλιστικές τους οργανώσεις: in concreto απεργούν , τόσο μια συνδικαλιστική οργάνωση που λαμβάνει την σχετική απόφαση ,όσο και συγκεκριμένα άτομα , γιατί εργασία μπορούν να προσφέρουν ή να αρνηθούν μόνο φυσικά πρόσωπα. Το άρθρο 23 παρ.2 υποπαρ.1 δεν αναφέρεται στους φορείς του δικαιώματος αλλά στο πλαίσιο στο οποίο οι εργαζόμενοι μπορούν να απεργήσουν. Η απεργία αποτελεί , κατά τον νόμο⁶ , δικαίωμα όλων των εργαζομένων με μόνη εξαίρεση εκ του Συντάγματος τους δικαστικούς λειτουργούς και τους ανήκοντες στα σώματα ασφαλείας.

Το Σύνταγμα δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών σχετικά με το δικαίωμα της απεργίας . Επομένως και οι αλλοδαποί έχουν δικαίωμα απεργίας και δεν υφίστανται δυσμενείς συνέπειες.

β) Άρθρο 30 παρ.1 Ν. 1264/1982

Σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 30 , οι διατάξεις των περισσότερων από τα προηγούμενα άρθρα του , μεταξύ των οποίων και οι διατάξεις των άρθρων που αναφέρονται στη ρύθμιση του δικαιώματος της απεργίας εφαρμόζονται αναλόγως και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου , στους μόνιμους ή με θητεία υπαλλήλους των ΟΤΑ , των ΑΕΙ , των εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ καθώς και όλων των άλλων Ν.Π.Δ.Δ ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανικές θέσεις σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ.3 του Συντάγματος. Σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 30 εργαζόμενοι θεωρούνται και οι δημόσιοι υπάλληλοι εργοδότης δε, επιχείρηση ή εκμετάλλευση θεωρούνται και το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ.

Σχετικά με τους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανική θέση ,σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ3 του Συντάγματος (τέτοιοι είναι αυτοί που κατέχουν θέσεις ειδικού επιστημονικού ,τεχνικού ή βοηθητικού

⁶ Άρθρο 19 παρ.1 υποπαρ. 1 Ν 1264/1982

προσωπικού) η διάταξη του άρθρου 30 παρ.1 του Ν1264/1982 τους ξεχωρίζει από τους άλλους υπαλλήλους του Δημοσίου, ΟΤΑ ή Ν.Π.Δ.Δ που παρέχουν την εργασία τους με σχέση ιδιωτικού δικαίου. Ίσως⁷ η έννοια της διατάξεως είναι να υπαχθούν, όσοι από τους εργαζόμενους στο δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου κατέχουν οργανικές θέσεις, στις διατάξεις για την ρύθμιση του δικαιώματος της απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων, ενώ για τους υπόλοιπους ο νομοθέτης αρκείται στις διατάξεις που ρυθμίζουν το δικαίωμα απεργίας των εργαζομένων στις επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας η λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΣΚΟΠΟΣ-ΑΣΚΗΣΗ-ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ-ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ

α) Σκοπός της απεργίας

Σκοπός της απεργίας θα πρέπει να είναι η διαφύλαξη και η προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών εν γένει συμφερόντων των εργαζομένων. Το Σύνταγμα προστατεύει μόνο τις απεργίες που προσανατολίζονται προς αυτό το σκοπό. Απεργίες με άλλους σκοπούς δεν προστατεύονται ή και απαγορεύονται από το Σύνταγμα. Σ' αυτές ανήκουν η πολιτική απεργία καθώς και η απεργία με σκοπό την παρακώλυση της κρατικής λειτουργίας.

Αντιθέτως το σύνταγμα προστατεύει την απεργία αλληλεγγύης⁸ υπό την προϋπόθεση ότι η αντίστοιχη απεργία των άμεσα ωφελουμένων από την απεργία αλληλεγγύης είναι ή θα ήταν συνταγματικά θεμιτή.

⁷ Το Δικαίωμα Απεργίας των Δημοσίων Υπαλλήλων, Συγκριτική Μελέτη, Θεόδωρου Κ Γαροφαλλίδη Αθήνα 1983

⁸ Βλ. άρθρο 29 παρ.1 Ν 1264/1982. Βλ ΕΑ 9477/83 ΤοΣ 1984, 398 ΕΑ1597/84, ΤοΣ 1984,403.

β) Άσκηση της απεργίας

Το δικαίωμα της απεργίας ασκείται μόνο από τις νόμιμα συνεστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Τούτο σημαίνει ότι δεν μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το δικαίωμα της απεργίας αυτόνομες ομάδες εργαζομένων , μη οργανωμένων σε συνδικαλιστικά σωματεία. Το Σύνταγμα απαγορεύει δηλαδή την αδέσποτη ή άγρια απεργία επιτρέποντας μόνο την συνδικαλιστική απεργία.

γ) Συνέπειες άσκησης της απεργίας

1.ΜΙΣΘΟΣ

Κατά το άρθρο 30 § 7 περ. β του Ν. 1264/1982 στους δημόσιους υπαλλήλους δεν καταβάλλονται οι αποδοχές του χρόνου απεργίας. Η διάταξη αφορά στο χρόνο νόμιμης συμμετοχής του υπαλλήλου σε νόμιμη απεργία. Η συμμετοχή του υπαλλήλου σε παράνομη απεργία συνιστούν υπαίτια μη παροχή εργασίας και σε αυτές τις περιπτώσεις έχει εφαρμογή το άρθρο 43 παρ. 1 του Ν 2683/1999 κατά το οποίο «Δεν οφείλεται μισθός , όταν ο υπάλληλος από υπαιτιότητα του δεν παρέσχε υπηρεσία καθόλου ή εν μέρει».

Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές , σε περίπτωση απεργίας , νόμιμης ή παράνομης , απαγορεύεται η καταβολή στο δημόσιο υπάλληλο του μισθού που αντιστοιχεί στην μην παρασχεθείσα εργασία. Σε περίπτωση αποχής κατά την διάρκεια ολόκληρου του ημερήσιου ωραρίου, δεν καταβάλλεται ολόκληρο το αντίστοιχο ημερομίσθιο και αν συνίστανται σε στάση εργασίας δεν καταβάλλεται το μέρος του ημερομισθίου που αναλογεί στο χρόνο της στάσης εργασίας.

Κατά το άρθρο 37 παρ. 2 του Ν 1731/1987 οι αποδοχές των υπαλλήλων του άρθρου 30 περικόπτονται για κάθε εργάσιμη ημέρα απουσίας λόγω απεργίας κατά το 1/30 των καθαρών – μετά την αφαίρεση των κρατήσεων , πλην φόρου και δανείων-μηνιαίων αποδοχών και για κάθε Σάββατο κατά το 1/5 των ίδιων αποδοχών.

2.ΧΡΟΝΟΣ

Ο χρόνος συμμετοχής δημοσίου υπαλλήλου σε νόμιμη απεργία δεν έχει άλλες συνέπειες , πέρα από την έλλειψη της αξίωσης μισθού, δεδομένου ότι ο χρόνος αυτός θεωρείται ως πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας.

3.ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η παρ. 9 του άρθρου 30 απαγορεύει την πρόσληψη έκτατων υπαλλήλων κατά την διάρκεια «απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων της παρ.1 του άρθρου 30». Η διάταξη αυτή παρά την γραμματική της διατύπωση είναι φανερό ότι δεν αναφέρεται μόνο στους δημοσίους υπαλλήλους αλλά γενικά σε όλες τις κατηγορίες της παρ.1 άρθρου 30.

4.ΑΠΟΛΥΣΗ

Δεν είναι νόμιμη η απόλυση εργαζομένων για το λόγο ότι άσκησαν το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα απεργίας (Σύντ. άρθρο 23 παρ.2). Η απεργία είναι δικαίωμα σύμφυτο προς το συνδικαλιστικό χώρο , αποτελεί μικρότερη εκδήλωση της γενικότερης συνδικαλιστικής ελευθερίας και δεν ανήκει στο περιεχόμενο της εργασιακής σχέσης. Συμφωνία εργοδότη και εργαζομένου ότι ο δεύτερος δεν θα ασκεί το δικαίωμα απεργίας δεν έχει νομική δύναμη.

δ) ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ

Η απαρίθμηση των κατηγοριών στις οποίες απαγορεύεται η απεργία είναι περιοριστική. Η απαγόρευση απεργίας ισχύει μόνο για τις κατηγορίες που ρητά αναφέρονται στη διάταξη ή που η πρόθεση του συνταγματικού νομοθέτη τις περιελάμβανε στην απαγόρευση. Σύμφωνα με το άρθρο 23 απαγορεύεται η με οποιαδήποτε μορφή απεργία στους δικαστικούς λειτουργούς και στους υπηρετούντες τα σώματα ασφαλείας.

Εντύπωση προξενεί το γεγονός ότι η διάταξη δεν αναφέρει ότι απαγορεύεται η απεργία στους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις. Η παράλειψη αυτή επισημάνθηκε και κατά την συζήτηση στη βουλή , οπότε ο αρμόδιος Υπουργός δήλωσε ότι η απαγόρευση απεργίας στους στρατιωτικούς θεωρήθηκε αυτονόητη , διότι «η απεργία του στρατού σημαίνει στάση»⁹.

⁹ Πρακτικά Βουλής επί του Συντάγματος 1975,σελ 813

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ Της ΑΠΕΡΓΙΑΣ

α) Γενικά

Κατά την αναθεώρηση του Συντ.(2001) καταργήθηκε η παρ.4 του άρθρου 12 του Συντ.(1975/1986) που όριζε ότι «με νόμο μπορεί να επιβληθούν περιορισμοί στο δικαίωμα των δημοσίων υπαλλήλων να συνεταιρίζονται».

Κατά ακολουθία α π α γ ο ρ ε ύ ε τ α ι , βάσει του άρθρου 12 του ισχύοντος Συντ.(2001) η επιβολή με νόμο περιορισμών.

Εντούτοις κατά την ΕΣΔΑ αλλά και την Σ.ΔΟΕ 151 προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής περιορισμών από την «εθνική νομοθεσία».

Εξάλλου «οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό...οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην Πατρίδα» δηλαδή στο Κράτος και το «Δικαίωμα των δημοσίων υπαλλήλων προσφυγής σε απεργία υπόκειται στους περιορισμούς του νόμου που το ρυθμίζει»(άρθρο 23 παρ.2,β,Συντ).

Οι περιορισμοί όμως της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας είναι εφικτοί , νομικά και πραγματικά, μόνον αν π ε ρ ι ο ρ ι σ θ ε ί , όσο πρέπει το συνδικαλιστικό δικαίωμα. Διότι η απεργία συνδέεται άρρηκτα με τον συνδικαλισμό και αποτελεί το έσχατο νόμιμο μέσο για την επιτυχία λειτουργίας του συνδικαλισμού.

Κατ'ακολουθία η κατάργηση της επιβολής με νόμο περιορισμών στην άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος δεν είναι απόλυτη. Διότι περιορισμοί είναι δυνατό ή και πρέπει αναπόφευκτα να επιβάλλονται έμμεσα.

Συμπερασματικά οι περιορισμοί πρέπει να στηρίζονται στην επιτρεπτική διάταξη του άρθρου 23 παρ. 2 , β του Συντ. Διότι η απόλαυση της ελευθερίας του συνδικαλισμού χωρίς την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας είναι αληθοφανής ή ευθέως ψευδής αλλά και η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας χωρίς την ελευθερία του συνδικαλισμού είναι ανέφικτη.

β) Περιορισμοί αναλυτικά

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 12 § 1 και 23 του Συντ. προκύπτουν τα ακόλουθα :

- ☞ Η απεργία αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα που απολαμβάνουν κατά σχεδόν γενικό κανόνα τα διοικητικά όργανα του κράτους. Μόνο κατά εξαίρεση απαγορεύεται στα διοικητικά όργανα που ανήκουν στα «σώματα ασφαλείας»
- ☞ Η εξαίρεση από την απόλαυση του συνταγματικού δικαιώματος , δηλ. η απαγόρευση του , πρέπει να ερμηνεύεται στενά , υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται η διεύρυνση της εξαίρεσης¹⁰.
- ☞ Το δικαίωμα της απεργίας συνδέεται άμεσα με το συνδικαλιστικό δικαίωμα. Αμφότερα προστατεύονται από το Σύνταγμα , τις Διεθνής Συμβάσεις και τον νόμο. Η απαγόρευση ή περιορισμός του δικαιώματος της απεργίας , προϋποθέτει τον περιορισμό του συνδικαλιστικού δικαιώματος. Η κατάργηση της δυνατότητας επιβολής «περιορισμών» του συνδικαλιστικού δικαιώματος των δημοσίων υπαλλήλων δεν αλλάζει την κατάσταση. Διότι παραμένουν οι διατάξεις που επιτρέπουν «περιορισμούς» του δικαιώματος απεργίας τούτων¹¹.
- ☞ Η απαγόρευση της απεργίας πρέπει να αντιστοιχεί στην συνταγματική προϋπόθεση του νομικού χαρακτηρισμού ως «σώματα ασφαλείας». Διαφορετικά δεν επιτρέπεται η αποστέρηση του δικαιώματος της απεργίας.
- ☞ Ο βασικός περιορισμός και κατά μείζονα λόγο η απαγόρευση του δικαιώματος της απεργίας των πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων , πρέπει να γίνεται μόνο με βάση τυπικού νόμου¹².
- ☞ Το δικαίωμα της απεργίας υπόκειται στους περιορισμούς του νόμου που πρέπει να είναι , συγκεκριμένοι και όχι γενικοί και αόριστοι, να μην φθάνουν μέχρι το σημείο της κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας και να μην φθάνουν μέχρι την παρεμπόδιση της νόμιμης άσκησής το.
- ☞ Οι περιορισμοί έχουν ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα την έμμεση ποιοτική κατάργηση του καθολικού δικαιώματος της απεργίας. Για

¹⁰ Βλ. και άρθρο 5 παρ. 1 , 2 και 3 , άρθρο 25 παρ. 1 , α'-β', δ' Συντ.

¹¹ Άρθρο 23 παρ. 2 , γ'-δ', Συντ.

¹² Βλ. άρθρα 5 παρ. 2 , 25 παρ. 1 , δ' , 28 παρ. 1 , 72 παρ. 1 Συντ.

αυτόν τον λόγο το Σύνταγμα ορίζει ότι απαγορεύεται οι περιορισμοί βάσει νόμου να φθάσουν ως την κατάργηση του. Έτσι τίθεται συνταγματικό όριο στην ποσότητα και την ποιότητα των περιορισμών. Είναι σαφές ότι οι περιορισμοί αποβλέπουν στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

☞ Οι συνταγματικοί περιορισμοί έχουν υλοποιηθεί με το νομοθετικό μέτρο του «προσωπικού ασφαλείας» και των «συγκεκριμένων αναγκών του κοινωνικού συνόλου»

☞ Οι περιορισμοί μπορούν να διαφοροποιηθούν καθ' ομάδα ορισμένων υπηρεσιών ανάλογα με την ειδική αποστολή των υπηρεσιών η οποία και τους δικαιολογεί, αρκεί να μην υπερβαίνουν το συνταγματικό όριο της νομοθετικής επέμβασης.

☞ Το «προσωπικό ασφαλείας» και η συνέχεια λειτουργίας μιας δημόσιας υπηρεσίας για τις «συγκεκριμένες ανάγκες του κοινωνικού συνόλου», αφορούν και δεσμεύουν, ως απαραίτητες προϋποθέσεις της νομιμότητας της απεργίας, στις Υπηρεσίες. Διαφορετικά η απεργία θα αναιρεί καθολικά τον σκοπό ίδρυσης και λειτουργίας της εν λόγω Υπηρεσίας. Η απεργία θα είναι καταδήλως παράνομη και απαγορευτέα.

Γ) Ο χαρακτηρισμός σώματα ασφαλείας κατά το Σύνταγμα

Η νομική έννοια «σώματα ασφαλείας» αποτελεί αόριστη νομική έννοια¹³. Εντούτοις, δεν είναι τόσο αόριστη όσο φαίνεται διότι η ανάλυση των κριτηρίων που εμπεριέχει προσδιορίζει το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής της.

Ετυμολογικά «σώμα»¹⁴ σημαίνει : κύριο μέρος, ομοιογενές, οργανικώς μεγάλο με ξεχωριστή διοίκηση. Πραγματικά ο όρος «σώμα» γίνεται δεκτός στην έννομη τάξη : λ.χ. για την ΕΛ.ΑΣ, για τα Σώματα Υγειονομικού, Στρατολογίας κ.λπ. στις ένοπλες δυνάμεις.

Ο όρος «σώματα ασφαλείας» είναι σύνθετος και προϋποθέτει αθροιστικά δύο έννοιες: (1) Σώμα, δηλ. αυτοτελώς συγκροτημένη Υπηρεσία και όχι απλώς τμήμα άλλης. (2) Ασφάλειας, δηλ. προστασία της συνολικής δημόσιας ασφάλειας του Κράτους-Κοινωνίας.

¹³ Βλ. Αλιβιζάτου Το νομικό καθεστώς των Σωμάτων Ασφαλείας, ΝοΒ, 1983, 612 επ./622-625

¹⁴ Δ,Δημητρακάκου, Νέον Λεξικόν, 1964

Ο νομοθετικός χαρακτηρισμός μιας Υπηρεσίας ως «σώματος» δεν σημαίνει ότι εντάσσεται στην συνταγματική έννοια «σώματα ασφαλείας». Διότι δεν αρκεί ο χαρακτηρισμός και η νομοθετική πρόβλεψη άσκησης αστυνομικών αρμοδιοτήτων. Έτσι το ΣΔΟΕ αποτελεί «σώμα» αλλά δεν είναι «ασφαλείας».

Ειδικότερα τα «σώματα ασφαλείας» μπορούν να διακριθούν βάση δυο κριτηρίων :

(1). Τυπικό κριτήριο. Κατ' αυτό αρκεί ο νομοθετικός χαρακτηρισμός ως «σώμα» μιας υπηρεσίας που ασκεί οποιεσδήποτε αστυνομικές αρμοδιότητες.

(2) Ουσιαστικό κριτήριο. Κατ' αυτό , αρκεί ο ουσιαστικός χαρακτηρισμός από την Διοίκηση ή από τα Δικαστήρια , ως «ασφαλείας» μιας Υπηρεσίας που ασκεί οποιαδήποτε αστυνομική αρμοδιότητα.

Βέβαια το κριτήριο (1) από μόνο του δεν αρκεί αλλά πρέπει να συντρέχει με αυτό και το (2) κριτήριο. Αντιστρόφως το κριτήριο (2) από μόνο του δεν αρκεί αλλά πρέπει να συντρέχει με αυτό και το κριτήριο (1). Διότι κάθε «σώμα» δεν είναι και «ασφαλείας» αλλά και κάθε Υπηρεσία «ασφαλείας» δεν είναι «σώμα».

Κατ' ακολουθία, παρατηρούμε ότι :

(α) Αποτελούν «σώματα ασφαλείας» , κατά το τυπικό και ουσιαστικό κριτήριο , λ.χ. η ΕΛ.ΑΣ , κατά το ουσιαστικό κριτήριο , λ.χ. η Αγροφυλακή , οι Συνοριακοί φύλακες και οι Ειδικοί Φρουροί διότι ανήκουν οργανικά στην ΕΛ.ΑΣ.

(β) Δεν αποτελούν «σώματα ασφαλείας» , κατά το τυπικό και ουσιαστικό κριτήριο λ.χ. το ΣΔΟΕ , κατά το ουσιαστικό κριτήριο λ.χ. το προσωπικό εσωτερικής φύλαξης των Καταστημάτων Κράτησης.

Εξάλλου , η νομοθετική πρόβλεψη για το δικαίωμα της οπλοφορίας και οπλοχρησίας , δεν είναι δυνατόν να υπάγει μια Υπηρεσία στην έννοια «σώματος ασφαλείας». Διότι το δικαίωμα αυτό έχει δοθεί και στο προσωπικό διοικητικών υπηρεσιών για τις οποίες δεν συντρέχουν αναμφισβήτητα οι συνταγματικές προϋποθέσεις χαρακτηρισμού τους ως «σώματα ασφαλείας».

Ο χαρακτηρισμός μιας Υπηρεσίας ως «σώματος ασφαλείας» ευθέως από την Διοίκηση ή από τα Δικαστήρια είναι ιδιαίτερα επισφαλής ως προς την συνταγματικότητά του. Διότι ο ενλόγω χαρακτηρισμός συνεπάγεται αποστέρησης ή περιορισμό συνταγματικών δικαιωμάτων.

Η άμεση εφαρμογή του Συντάγματος, είναι συνταγματικά ανεκτή όταν αποβλέπει στην απόλαυση δικαιωμάτων και όχι στην στέρηση.

δ) Ειδικά-Συνταξιούχοι και Αστυνομικοί Υπάλληλοι

(1) Συνταξιούχοι

Οι συνταξιούχοι δημόσιοι υπάλληλοι δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στις συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων. Επίσης οι οργανώσεις των συνταξιούχων δεν μπορούν να συμμετέχουν στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων¹⁵. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 30 παρ. 10 είναι συνεπείς στην θεμελιώδη αρχή του Ν 1264 ότι προϋπόθεση της συμμετοχής σε συνδικαλιστική οργάνωση είναι η παροχή εξηρημένης εργασίας ή η άσκηση δημόσιας υπηρεσίας. Επομένως τα σωματεία των συνταξιούχων υπαλλήλων δεν είναι συνδικαλιστικές οργανώσεις κατά την έννοια του Ν. 1264

(2) Αστυνομικοί Υπάλληλοι

Ο πρόσφατος Ν 2265/1994 άρθρο 1 πρόσθεσε στο Ν 1264/1982 το άρθρο 30α με το οποίο ρυθμίζεται η ίδρυση συνδικαλιστικών οργανώσεων και άσκηση της συνδικαλιστικής ελευθερίας από τους αστυνομικούς υπαλλήλους. Το άρθρο 30α παρ. 1 επεκτείνει στους εν ενεργεία αστυνομικούς υπαλλήλους την εφαρμογή των διατάξεων του Ν1264/1982 και διακηρύσσει με την παρ. 3 ότι η άσκηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων από τους αστυνομικούς υπαλλήλους δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα όρια του άρθρου 281 ΑΚ και τα όρια που προσδιορίζονται από τις ιδιομορφίες, την αποστολή και ιδιαίτερα τον εθνικό, κοινωνικό και υπερκομματικό χαρακτήρα της ελληνικής αστυνομίας.

Επίσης εισάγονται σημαντικοί περιορισμοί στην συνδικαλιστική δράση των αστυνομικών. Κατά το άρθρο 30α παρ. 10 οι αστυνομικοί και οι οργανώσεις τους δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε *απεργίες* καθώς και σε

¹⁵ Βλ. άρθρο 30 παρ. 10 Ν 1264

κάθε είδους εκδηλώσεις πολιτικών ή συνδικαλιστικών φορέων ή πολιτικών προσώπων ή να ασκούν προπαγάνδα υπέρ ή κατά αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΕΠΙΤΑΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το δικαίωμα της απεργίας περιορίζεται και με τον θεσμό της επίταξης των προσωπικών υπηρεσιών όπως προβλέπει το άρθρο 22 § 4, β΄ του Συντ. και ειδικότερα με τον θεσμό της πολιτικής επιστρατεύσεως, και σε καιρό ειρήνης, λόγω έκτατων φυσικών ή κοινωνικών αναγκών¹⁶. Πραγματικά, αν η απεργία δημοσίων υπαλλήλων χαρακτηριστεί ως παράνομη, υπάρχει το έσχατο μέσο της επίταξης προσωπικών υπηρεσιών. Η επίταξη προσωπικών υπηρεσιών αποτελεί μορφή αναγκαστικής εργασίας που μπορεί να επιβληθεί κατ' εξαίρεση από την γενική απαγόρευση¹⁷.

Ως κανόνας ισχύει ότι η αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία απαγορεύεται¹⁸. Ως εξαίρεση ισχύει ότι επιτρέπεται για την διασφάλιση και θεραπεία αναγκών του δημοσίου συμφέροντος και υπό την έννοια της άμεσης κοινωνικής ανάγκης που μπορεί να θέτει σε κίνδυνο και την δημόσια τάξη και ειδικότερα την οικονομική δημόσια τάξη. Οι διατάξεις που καθιερώνουν εξαίρεση πρέπει να ερμηνεύονται στενά αλλά ταυτόχρονα πρέπει να συνεπάγονται άμεση θετική αποτελεσματικότητα με την εφαρμογή τους. Διαφορετικά ο τεχνητός απόλυτος διαχωρισμός των επιτρεπτικών διατάξεων για επίταξη πραγμάτων βάσει του άρθρου 18 παρ. 3 του Συντάγματος, από τις όμοιες για την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών βάσει του άρθρου 22 παρ. 4 β΄ του Συντάγματος, οδηγεί σε παρεμπόδιση ή πλήρη αδυναμία επίτευξης του σκοπού του Συντάγματος, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Αυτή την άποψη εκφράζουν οι διατάξεις των Διεθνών Συμβάσεων με υπερνομοθετική και συμπληρωματική ισχύ, βάσει του άρθρου 28 § 1 του Συντάγματος.

Είναι αυτονόητο ότι οι έκτατες καταστάσεις ή περιστάσεις, μπορούν να αφορούν είτε το σύνολο είτε μέρος μονό του «πληθυσμού», του «συνόλου», της «κοινότητας».

¹⁶ ΝΔ 17/1974

¹⁷ Άρθρο 22 παρ. 4 α΄, Συντ.

¹⁸ Άρθρο 24 παρ. 4 α΄, Συντ, άρθρο 4 παρ. 2 ΕΣΔΑ άρθρο 8 παρ.3 ΔΣ.ΟΗΕ

Να υπογραμμισθεί ότι όλες οι διατάξεις του Συντάγματος έχουν τυπική νομική ισοδυναμία και έτσι δεν είναι δυνατό να υπάρξει διάταξη μη εφαρμόσιμη λόγω αντίθεσης της προς άλλες διατάξεις ή αρχές του ίδιου Συντάγματος. Η νομική ισοδυναμία , δεν αποκλείει τον συνδυασμό και την συνεφαρμογή διάφορων διατάξεων του Συντάγματος όταν αυτή η μέθοδος θεραπεύει σκοπό που είναι κοινός για τις επικαλούμενες διατάξεις.

Η μέθοδος του συνδυασμού και της συνεφαρμογής διατάξεων του Συντάγματος , δεν αμφισβητεί την νομική υπεροχή του έναντι των Διεθνών Συμβάσεων . Υπό την έννοια αυτή είναι συνταγματικά επιτρεπτή η δυνατότητα της συμπληρωματικής εφαρμογής των περιορισμών που προβλέπουν για το υπόψη ζήτημα οι Διεθνείς Συμβάσεις.

Διαφορετικά η απόλυτη εμμονή στην αποκλειστική αυτοτελή εφαρμογή κάθε μιας διάταξης του Συντάγματος , οδηγεί σε τυπολατρική ερμηνεία που φαίνεται ότι είναι αναπόφευκτη ενόψει των κρατικών και κοινωνικών αναγκών , αλλά δεν ανταποκρίνεται σε πραγματική κατάσταση που μπορεί να θεμελιώσει αυτήν την ερμηνεία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελικά συμπεραίνουμε ότι η έννοια της συνταγματικά προστατευμένης απεργίας είναι στενότερη σε σχέση με την γενική έννοια , δηλαδή την συλλογική άρνηση των εργαζομένων να παράσχουν εργασία.

Το σύνταγμα διακηρύσσει ότι η απεργία αποτελεί δικαίωμα , αυτό έχει ως συνέπεια την αδυναμία του νομοθέτη να θεσπίσει με νόμο την απαγόρευσή της.

Η απεργία είναι δικαίωμα και όχι υποχρέωση. Ο εργαζόμενος είναι ελεύθερος να κρίνει την συμμετοχή του σε αυτήν ή όχι.

Ο σκοπός της απεργίας θα πρέπει να αφορά στην διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εν γένει εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων. Η άσκηση της απεργίας γίνεται από τις νόμιμα συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Η συνέπειες στις οποίες οδηγεί η συμμετοχή στην απεργία αφορούν στον μισθό και στο χρόνο εργασίας , ενώ απαγορεύεται η απόλυση εργαζόμενου ή η συμφωνία με τον εργοδότη του , για συμμετοχή σε απεργία ή απαγόρευση συμμετοχής σε απεργία αντίστοιχα.

Το δικαίωμα της απεργίας υπόκειται σε περιορισμούς που σε καμία περίπτωση δεν πρέπει αν οδηγήσουν σε κατάργηση του δικαιώματος. Εκτός όμως από τους περιορισμούς υπάρχει και η συνταγματική απαγόρευση της άσκησης απεργίας στους δικαστικούς λειτουργούς και στα «σώματα ασφαλείας». Ο προσδιορισμός της φαινομενικά αόριστης νομικής έννοιας «σώματα ασφαλείας» είναι δυνατός , διότι αναλύοντας τα κριτήρια που περιέχει προσδιορίζεται το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής.

Τέλος η απεργία μπορεί να περιοριστεί με βάση τον θεσμό της επίταξης προσωπικών υπηρεσιών , τον οποίο προβλέπει το Σύνταγμα αν η απεργία των δημοσίων υπαλλήλων χαρακτηριστεί ως παράνομη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η απεργία , μέσα στο πλαίσιο της συνδικαλιστικής ελευθερίας , είναι ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα που καθιερώνει το Σύνταγμα(άρθρο 23 § 2). Αποτελεί ένα από τα αγωνιστικά μέσα των εργαζομένων για την επιδίωξη των οικονομικών και εργασιακών τους συμφερόντων. Έχει συνέπειες στον μισθό του εργαζομένου , απαγορεύεται όμως η απόλυση ή αντικατάσταση των δημοσίων υπαλλήλων κατά την άσκηση της απεργίας. Η απεργία απαγορεύεται στους δικαστικούς λειτουργούς και τα σώματα ασφαλείας. Υπόκειται σε περιορισμούς που δεν πρέπει να φτάνουν σε σημείο κατάργησης του δικαιώματος. Τέλος υπάρχει και ο συνταγματικά κατοχυρωμένος θεσμός της επίταξης προσωπικής εργασίας αν η απεργία έχει χαρακτηριστεί ως παράνομη.

ΛΗΜΜΑΤΑ

Συνδικαλιστική ελευθερία , Απεργία , Δημόσιοι Υπάλληλοι

NOMΟΛΟΓΙΑ

ΣτΕ 657/1976 , 2078/1976 ,ΣτΕ 1491-1492/1977, ΣτΕ 1977/1980, ΣτΕ 2135/1982, ΜονΠρωτΑθηνών 714/1983 ,920/1983 , ΜονΠρωτΠειραιώς 3109/1983 ΣτΕ 2060/1983 (Τμ.Δ΄) ,ΣτΕ 1049/1985 ΣτΕ Ολ. 685-687/1987 ΣτΕ 4194/1987 ΣτΕ 2290/1987 ΔΕΚ 17 Σεπ 1987 Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας υποθ. 70/86 ΑΠ 1097/1988 ΣτΕ 610/1988 ΕΕΝ 1989,539 ΕΕργΔ 1989,831 ΣτΕ 1366/1989 ΣτΕ 1987/1989 ΣτΕ 2049/1992 ΣτΕ 1118/1993 Τρ.Διοικ.Πρ.Θες 1238/1995 ΔιοικΕφΠειρ 486/1995 ΣτΕ 4752/1998 ΣτΕ 512/2002

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Θεόδωρος Κ. Γαροφαλλίδης, Το Δικαίωμα Απεργίας των Δημοσίων Υπαλλήλων , Συγκριτική Μελέτη εκδ.1983
- Γεωργίου Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο εκδ.1996
- Π.Δ Δαγτόγλου , Ατομικά Δικαιώματα τόμος β, εκδ. 2005
- Ανδρέας Γ. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα, Γενικό Μέρος Τόμος Γ ημ.Α εκδ.2005
- Ανδρέας Γ. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα, Ειδικό Μέρος Τόμος Γ ημ.Β εκδ.2005
- Δημήτρης Ιασ-Παπασταύρου, Απεργία Συλλογικό Εργατικό, εκδ γ΄
- Α.Ι.Τάχος-Ι.Α.Συμεωνίδης, Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα, 2εκδ, Τόμος Γ